

SetraNews

Oktober 2012

Nya trätrenden

**Tuff &
Kaxig!**

Sidan 9

Svensk furu i Tunisien

Setra på plats när Nordafrika
byggs upp Sidan 4

Nytt i trä
SÅNGA-SÄBY
VALDE PLUSSHUS
Sidan 2

Furu i fin form
MÖBELSNICKARE MED
KÄNSLA OCH ATTITYD
Sidan 8

Bioprodukter
EN VIKTIG OCH
VÄXANDE AFFÄR
Sidan 10

TILL SIST: **Miljöexperterna som inte backar för nya utmaningar** Sidan 12

Tuffa tider gör oss starkare

SOM NY PÅ JOBBET känner jag mig väldigt välkommen till Setra och det som företaget står för. Hoppas att du som kund också känner dig välkommen hos oss!

Naturligtvis kunde tiderna ha varit bättre. Konjunktoren, och inte minst valutasituationen, gör att vi går en mycket tuff höst och vinter till mötes. Det är dock min fasta övertygelse att Setra har alla möjligheter att befästa den starka och ledande position inom svensk träindustri som vi har. De tuffa tiderna kommer att göra Setra starkare och bättre.

Vi har motiverade medarbetare, bra anläggningar, starka leverantörer och fokus på alla de små detaljerna. Detta gör att jag känner mig säker på att Setra kommer att bli en än mer uppskattad leverantör när vi kommer ur den kris som branschen nu befinner sig i.

VÄRLDEN RUNT OMKRING oss globaliseras fort och Setra har förmågan och positionen att följa med i denna spännande utveckling. Europa har länge varit vår hemmamarknad. Jag känner mig säker på att vi snart kan vidga det begreppet, i varje fall till delar av Nordafrika som redan är otroligt viktiga marknader för oss. Bristen på skog i kombination med den ekonomiska tillväxten och demografiska utvecklingen gör att vi kan räkna med en stark marknad här i många år framöver. I detta nummer av SetraNews gör vi ett besök i Tunisien, ett exempel på en marknad som fortsätter att utvecklas väl.

Vi lever av våra kunder och det är viktigt att vi varje dag försöker att ta de små, små stegen för att bli mer uppskattade av er. Det är genom er kunder som vägen går till ett starkare och bättre Setra!

Trevlig läsning!

Johan Padel
Vd och koncern-
chef i Setra

SetraNews är Setras kundtidning. Den ges ut på svenska och engelska till kunder, medarbetare och andra intressenter i Sverige och utomlands. Tidningens syfte är att sprida information om företaget och låta läsarna ta del av senaste nytt.

Adress: Setra Group, Box 3027, 169 03 Solna **Tel:** 08-705 03 00

E-post: setranews@setragroup.com

Ansvarig utgivare: Lotta Löwhagen Lundberg

Redaktör: Karolina Grundin

Formgivning: Blackboard AB

Text: Katarina Brandt, Karolina Grundin

Tryck: Ljungbergs Tryckeri AB

Prenumeration: Vill du få ett eget nummer av SetraNews eller avregistrera dig som prenumerant? Har du önskemål om vad du vill läsa eller åsikter om innehållet? Kontakta oss via e-post på setranews@setragroup.com.

BYGGANDE De höga miljökraven var avgörande när Sänga-Säby Hotell & Konferens på Ekerö, valde Setras dotterbolag Plusshus som leverantör till sin nya hotelldel. På anläggningen, som ägs av LRF, Lantbrukarnas Riksförbund, görs miljömedvetna val i alla delar av verksamheten. Det har man gjort sedan miljöarbetet startade på allvar i början av 1990-talet. Sänga-Säby Hotell & Konferens blev år 1999 Nordens första Svanenmärkta hotell och är även ett klimatneutralt företag sedan 2007.

Den nya hotelldelen, som invigdes i augusti, innehåller 72 rum och är byggd av prefabricerade moduler i massivt trä. Metoden med en tät och välisolerad klimatskärm ger bästa möjliga energivärde då det går åt mindre energi för värme och ventilation än i konventionellt byggda hus. Uppvärmningen sker genom bergvärme och solpaneler och badrummen har elektrisk golvvärme som till stor del försörjs av solceller. Värmen från spillvattnet i duschar återvinns för att värma tilluften i ventilations-systemet.

Malå testar ny torkteknik

TEKNIK Sedan ett par år tillbaka bedriver SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut ett projekt för att minska energianvändningen inom sågverksindustrin. Setra Malå är en av projektdeltagarna och där har sex kammartorkar försetts med ett så kallat Alentsystem, vilket är en ny och mer energieffektiv torkprincip. Målet med SP:s energieffektiviseringsprojekt är att minska energianvändningen inom sågverksindustrin med minst 20 procent per producerad kubikmeter till år 2020.

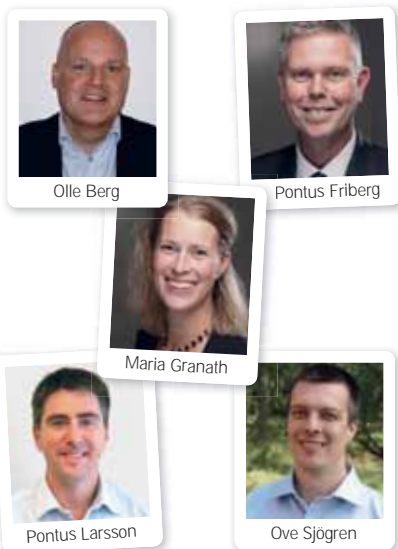
Projektet har nu gått in i en andra fas där vissa av de föreslagna åtgärderna kommer att genomföras och därefter demonstreras för övriga projektdeltagare och intressenter. Tanken är att Malås Aentsystem ska jämföras med ett annat torksystem för att kunna bedöma vilket som är det mest energieffektiva.

NYTT OM NAMN

KONCERNEN Olle Berg, idag ansvarig inom marknad och försäljning vid Stora Enso Building & Living, har utsetts till Marknads- och Affärsutvecklingsdirektör på Setra.

Pontus Friberg, nuvarande IT-chef, tillträder en ny tjänst som direktör för Affärsstöd med ansvar för miljö, inköp, logistik och IT.

På tre av Setras sågverk har det skett platschefsbyten. Ove Sjögren, tidigare platschef i Nyby, tillträdde i juli tjänsten som platschef i Kastet. Ny platschef i Nyby blir Pontus Larsson, tidigare platschef i Horndal. I Hasselfors tillträds platschefstjänsten av Maria Granath som närmast kommer från en chefsroll på stålföretaget Ovako.

HEJ SKOGSÄGARE!

RÅVARA Mellanskogsmässan, som gick av stapeln i slutet av augusti, slog i år utställarrekord med över 100 utställare. Intresset bland de drygt 6700 besökarna var stort och många skogsägare och skogsintresserade passade på att besöka utställningsplatsen i Lövsta utanför Uppsala. Setra fanns självklart på plats för att berätta om verksamheten.

Mässan, som arrangeras av skogsägarföreningen Mellanskog vartannat år, hade i år "att äga skog" som tema.

Miljö och miljoner sparas i Färila

TEKNIK Setra Färila har under de senaste två åren satsat stort på att effektivisera sin energianvändning. Energibesparingar har skett inom ramen för den internationella miljöstandarden ISO 14001 och syftar till att spara både miljö och pengar. Fokus har legat på fyra specifika sågverksmoment – torkning, timmerbevattning, tryckluft och lokaluppvärmning.

Torkningen är den del av sågverksprocessen som generellt drar mest energi. Färila har både kammar- och vandrings-torkar och där har nyinstallerad mjukvara och mätinstrument trimmat torkprocessen. Detta har lett till att energitågängen per kubikmeter sågad vara har minskat, och förväntas fortsätta minska.

Under 2011 sparade Setra Färila cirka 1,8 miljoner kilowattimmar, vilket motsvarar 1,5–1,8 miljoner kronor, genom energibesparingsprojektet. Framgången har dock inte fått dem att trappa ner på

takten, istället har det sprorpat dem att höja målen än mer.

– Det är roligt med miljömålen eftersom de dels bidrar till en bättre miljö, dels gör oss mer konkurrenskraftiga. Det är lätt att tro att det kostar mycket att satsa på miljön men för oss är det en stor besparing, säger Mattias Forslund, platschef i Färila.

Setra inför standardiserad märkning av virkespaket

LOGISTIK Under hösten påbörjar Setra införandet av en internationell standard för märkning av virkespaket och dokument. Övergången kommer att ske successivt under 2012-2013 och först ut med den nya märkningen är Setra Skinnskatteberg.

Det nya märkningssystemet SSCC (Serial Shipping Container Code) gör det möjligt att bättre identifiera kollen då varje kolla tilldelas ett unikt nummer.

Setras IT-chef Pontus Friberg ser stora kund- och logistikfördelar med att standardisera paketnummer, kollin och fraktsedelsnummer.

– Den nya märkningen förenklar för både våra kunder och för oss på Setra. I förlängningen syftar standardiseringen även till att kunna harmonisera Setras information och design på paketetiketter, säger Pontus Friberg.

Tunisien bygger landet med SVENSK FURU

Nordafrika är en av Setras viktigaste marknader för furu. SetraNews besökte Tunisien, ett land som i kölvattnet av revolutionen fortsätter uppbyggandet av ett modernt samhälle, med furu som ett viktigt element.

TEXT: KAROLINA GRUNDIN FOTO: KAROLINA GRUNDIN OCH CHRISTIAN LJUNG

I TAKT MED ATT den europeiska marknaden stagnerat har den nordafrikanska marknaden kommit att spela en allt viktigare roll för svensk träindustri. Trots de senaste årens politiska oroligheter är marknadsläget i den här regionen, till skillnad från stora delar av Europa, fortfarande stabilt.

– För 15–20 år sedan fanns det växande marknader i Europa, men så är det inte längre. Nu är det i Nordafrika som marknaden finns. Länderna är under uppbyggnad, befolkningen är ung och i behov av bostäder, berättar Hans-Joachim Neuhaus, försäljningschef för Setras affärsområde Furu.

Stabilt läge efter revolutionen

SetraNews har följt med Hans-Joachim Neuhaus på kundbesök i Tunisien, en av de nordafrikanska marknader Setra arbetat länge med. Läget efter revolutionen är idag relativt stabilt, men det tunisiska folket väntar fortfarande på omval och framtiden är osvis. Trots det har Setras affärer med Tunisien bara påverkats marginellt, och landet importerar fortfarande stora kvantiteter svenskt trä.

Vid vårt besök har den muslimska fastemånaden Ramadan nyligen avslutats och handeln har börjat ta fart igen efter ledigheten. I Tunisiens huvudstad Tunis är det fortfarande högsommarvärme när Setras försäljningsagent Mehdi Daldoul hälsar välkommen.

– Det finns stor potential i den nordafrikanska marknaden, säger Mehdi Daldoul.

– Marknaden växer fortfarande, och även om det är eller har varit oroligt i vissa delar av Tunisien har det inte drabbat byggandet särskilt mycket.

Denna åsikt delas av Setras kund Mohammed Skhiri som tar emot på sin välskötta trävaruhandel Le Bois i Tunis. Mohammed Skhiri har arbetat med furu under många år och berättar engagerat om sitt förhållande till svenskt trä.

– Revolutionen har inte påverkat våra affärer och det byggs fortsatt mycket. Furu har många användningsområden

och vi vet att Setras leveranser håller hög kvalitet. Vi har en väldigt bra relation och om vi behöver hjälp med något får vi det, säger Mohammed Skhiri.

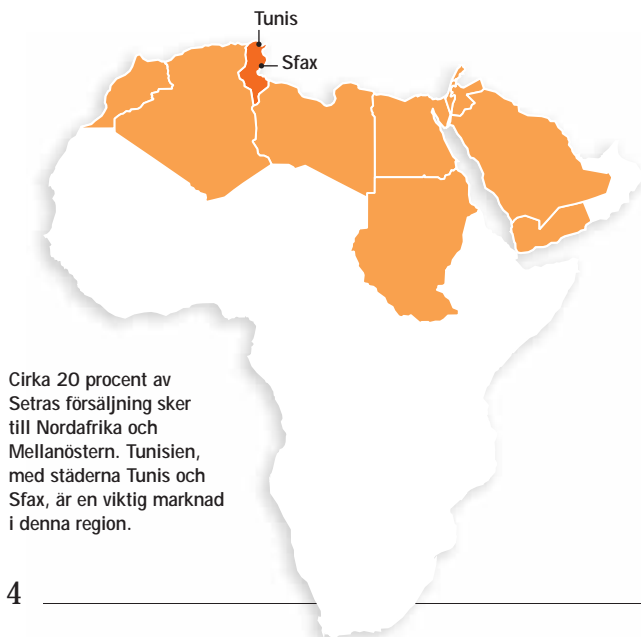
Lång tradition av furubyggande

Mohammed Skhiri berättar att den tunisiska traditionen att bygga i furu går långt tillbaka i tiden. Att han själv kom i kontakt med den svenska furan kan vi tacka Sveriges grannar i väst för. Mohammed jobbade nämligen för ett norskt träföretag under många år, innan han för 20 år sedan öppnade Le Bois.

För Setras del är den nordafrikanska marknaden inte heller utforskad mark. Exporten till Tunisien började redan på 90-talet och hela den nordafrikanska regionen har länge varit viktiga marknader, särskilt för furu. Brist på inhemsk skog, överkomliga virkespriser och bra relationer har varit bidragande till Tunisiens stora import av svenskt trä.

– Vi använder framförallt furu till dörrar, men även till fönster och möbler. Många av våra kunder är småföretagare som kommer till oss för att de vet att vi har bra kvalitet. Det är vi stolta över, berättar Mohammed Skhiri.

På en dammig sidogata några kvarter bort från Le Bois ligger de små dörr- och möbelverkstäderna vägg i vägg. När Mohammed Skhiri tar med oss på besök hos sina kunder råder det full aktivitet i

Cirka 20 procent av Setras försäljning sker till Nordafrika och Mellanöstern. Tunisien, med städerna Tunis och Sfax, är en viktig marknad i denna region.

Trots tidigare oroligheter är det politiska läget i Tunisien relativt stabilt och byggandet fortsätter.

Hans-Joachim Neuhaus, försäljningschef för Setras affärsområde Furu, på besök bland hantverkare i staden Tunis. Furu är ett viktigt träslag vid tillverkning av möbler och dörrar, gran används vid konstruktion.

Från hamnen i Gävle transporteras stora mängder furu till marknaderna i Nordafrika.

Tillförordnad platschef Jonas Lantz blickar ut över timret och virkeslagret i Nyby.

lokalerna. Någon ger en barnsäng i furu några sista tag med sandpapper, en annan sätter ihop de olika delarna till en massiv ytterdörr. Arbetet är i stor utsträckning manuellt, ett hantverk som på många andra platser försvunnit i takt med industrialiseringen.

Gran till konstruktion

Setras försäljning till Nordafrika består till största delen av furu, men utgörs även av en viss del gran. Granen används tunisierna som formvirke, exempelvis vid betonggjutning. Och byggarbetsplatser finns det gott om i Tunisien, åtminstone i den rikare delen längs med Medelhavskusten. Städernas siluetter präglas av byggkranar och halvfärdiga byggnader som reser sig likt gråa betongskogar från den karga marken. Betongen dominerar helt huskonstruktionerna och de träfasader vi är vana vid från Sverige lyser med sin frånvaro.

– Det finns ingen tunisisk tradition av att använda trä till fasad eller inredning, berättar Slim Kamoun, träingenjör och marknadsförare på Le Bois.

– Vi har börjat försöka lyfta fram exempelvis trätrall och berätta om hur olika typer av trä kan användas även inomhus. Jag arbetar mycket med att bearbeta arkitekter och inredare och märker att det finns ett intresse bland dem. Om vi först övertygar dem kan vi efter hand även övertyga de mindre kunderna, tror Slim Kamoun.

Framgångsrika affärer

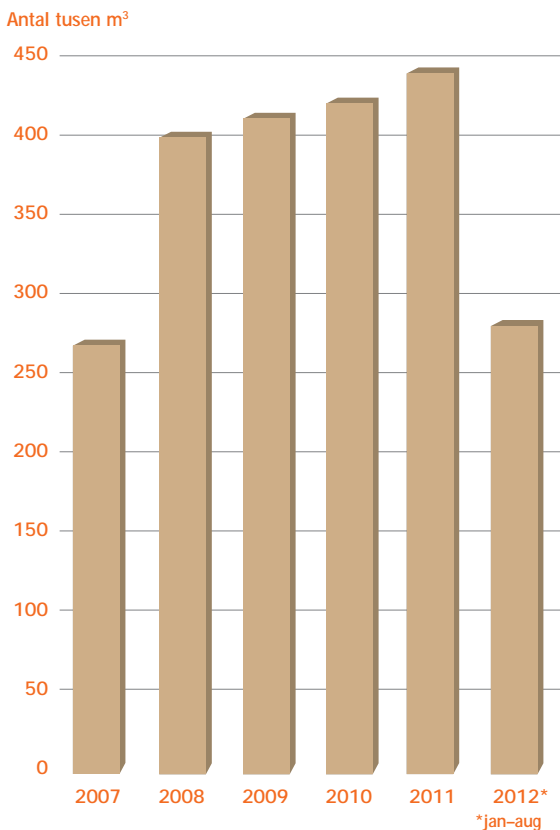
Tunisiens näst största stad, Sfax, drygt 30 mil söder om Tunis, präglas av industri och handel. Här är träimporten än mer intensiv än i Tunis och en stor del av Setras last anländer till Sfaxs hamn.

En stor köpare är Setrakunden Abderrazek El Arbi. Han började en gång i tiden som möbeltillverkare men gick i början av 90-talet över till trähandel i liten skala. Idag äger han en av de största trävaruhandlarna, Saarbi, i utkanten av Sfax.

– Det går bra för affärerna nu, berättar Abderrazek El Arbi när han visar runt bland lagren som just fyllts på efter Ramadan.

På den rymliga och moderna brädgården står virkespaket med den välbekanta Setraloggan staplade i välordnade travar från golv till tak.

Setras försäljning till Nordafrika och Mellanöstern. Levererad volym sågad trävara, 2007– augusti 2012.

Hans-Joachim Neuhaus, försäljningschef, på besök hos Setrakunden Abderrazek El Arbi.

Setrakunden Mohammed Skhiri tar emot leveranserna på sin trävaruhandel Le Bois i Tunis. Här säljs Setras furuvirke vidare och blir till bland annat dörrar.

– Den största utmaningen inför framtiden är konkurrensen här i Sfax. Det finns många trävaruhandlare i staden, men vi har en bra position bland kunderna, tror Abderrazek El Arbi.

Setras Hans-Joachim Neuhaus konstaterar nöjt att det verkar gå bra för de tunisiska kunderna. De representerar tydligt den positiva marknadsutveckling som hela regionen haft de senaste åren.

– Det händer mycket i den här regionen och efter revolutionerna kommer länderna att behöva byggas upp på nytt, konstaterar Hans-Joachim Neuhaus.

Nyby stor leverantör

Det är flera enheter inom Setra som levererar furu till Nordafrika. En av dem som producerar virke till Tunisien är Nyby utanför Uppsala. Nyby sågverk är ett av Setras äldsta och här sågas enbart furu.

– Vi har ett bra geografisk läge, nära både Stockholm och hamnen i Gävle. Dessutom får vi in råvara som passar bra för Nordafrika, och har ett relativt högt sågutbyte, berättar Jonas Lantz som är tillförordnad platschef på sågverket i Nyby.

Gävle hamn viktigt nav

Gävle hamn är den hamn som fraktar största delen av Setras virke till Nordafrika, men leveranser sker även från Skellefteå, Piteå och Oskarshamn. Varje dag lämnar drygt sju lastbilar Nyby med destination Gävle hamn. Där fraktas det

I de små verkstäderna lever det traditionella hantverket kvar.

svenska virket vidare ut i världen.

En stor del går till Nordafrika.

– Nordafrika är en betydande furumarknad och en stor del skeppas från hamnen i Gävle, berättar Mauricio Reyes, logistikansvarig för Setras furuprodukter.

– Det kommer cirka 60 lastbilar med virke från Setras enheter i Bergslagen till Gävle hamn varje vecka. Hittills i år har 18 båtar med främst furu avgått från Gävle till olika länder i Nordafrika.

Och någon avmattning på den nordafrikanska marknaden är svår att se. Både Mohammed Skhiri och Abderrazek El Arbi tror på en stabil eller ökande marknad. I takt med att den drygt 10,5 miljoner stora befolkningen får det allt bättre ekonomiskt kommer det åtminstone att ställas krav på fler bostäder. Och än lever hantverksandan kvar på Tunisien gator.

Personal på trävaruhandeln Saabi i staden Sfax.

KAROLINA TAR FURU IN I FINRUMMET

I sitt gesällprov utmanade Karolina Stenfelt traditionerna genom att experimentera med svensk furu. Ett material som sällan används när blivande möbelsnickare från Carl Malmstens skola ska visa vad de kan. Idén gick hem och ritbordet SOOT blev inte bara en ovanligt vacker möbel. Det gav henne även utmärkelsen Årets Gesäll 2011.

TEXT: KATARINA BRANDT FOTO: CHRISTIAN LJUNG

KAROLINAS GESÄLLPROV "SOOT" är ett ritbord i furu framtaget i samarbete med formgivaren Kristoffer Fagerström. Genom att använda sig av furu i kombination med en bränd yta uppstod intressanta kontraster. Tanken var att fånga människors uppmärksamhet och ge möbler i furu en plats i finrummet.

– Träslaget furu är lite styvmoderligt behandlad inom möbelsnickeri. Ofta när vi tänker på furu i möbler, ser vi grovhuggna, syrabetsade postordermöbler framför oss. Eftersom jag gillar furu ville jag förfina materialet till sitt yttersta och bjuda på en känsla man inte är van vid. Att välja det till mitt gesällprov var en rebellisk handling från min sida.

Att basera ritbordet enbart på svensk furu satte Karolinas hantverksskicklighet på prov. Utsidan är gjord av en bränd fanér lagd i ett fiskbensmönster. När bordet sedan öppnas är insidan täckt med det finaste urvalet av furu i samma mönster. Sammanlagt 3 000 träbitar är sammanfogade i parkettläggningen. Bordet innehåller detaljer som en inbyggd linjal, dolda magneter och rullar av papper, men också elektroniska enheter som USB-portar och eluttag.

Hela havet stormar

Efter ett år som egen företagare är Karolina nu aktuell med skåpet "Havet" som är framtaget i samarbete med formgivarna Karl-Johan Hjerling och Karin Wallenbeck. Dörrarnas utsida liknar ett nattsvart, stormigt hav och är en kombination av klassiskt hantverk och okonventionell teknik. Handens rörelse ger formen när mönstret skulpteras fram med en vinkelslip. En process som tar lika lång tid som att bygga själva skåpet. Precis som vågor på ett hav ser mönstret regelbundet och enhetligt ut på håll, men varje skåp som görs blir unikt.

– Jag har fastnat för furu. Det är lite mer förlåtande än andra material, mjukt, följsamt, lätt att forma och dessutom närproducerat. I mitt arbete vill jag visa att det är ett fint och tidlöst träslag med stor potential, även inom möbelsnickeri.

Ritbordet SOOT är Karolinas gesällprov. Läs mer om möblerna och om snickeriet Stenfelt & Dahl på www.snickeriet.com.

TRÄ MED ATTITYD

Nya trätrenden är kaxig och tuff

TEXT: KATARINA BRANDT

DE SENASTE inredningstrenderna visar att trä fortfarande är ett högaktuellt materialval, men med en ny och spännande twist. Nu är det rena linjer, nya ytor och färgställningar som gäller. Dessa trender går hand i hand med Setras nya sortiment av interiöra produkter som lanseras i höst.

Den lackerade inomhuspanelen med mycket profiler får lämna plats för panel med ett mer minimalistiskt uttryck. I det nya golvkonceptet får de obehandlade golven sällskap av golv som ytbehandlats med bland annat lack och hårdvaxolja.

– Trä är inte längre bara gulligt, snällt och förutsägbart. Istället får vi nu se trä som är vasst och tufft, säger trendexper-ten Stefan Nilsson.

Under temat Wood Punk på industri- mässan Trä & Teknik som hölls i Göte- borg i augusti, presenterade Stefan en helt ny bild av trä. Istället för att signalera en rustik känsla med referenser bakåt i tiden till arv, folklore och hemmams, förespar han att trä nu kommer att ta plats i våra hem som en kaxig tonåring.

– Det kan vara trä som känns lite farligt eller trä med inspiration från oväntade ställen. Trä med attityd och storstadskänsla!

Lars Eriksson som är säljare av Setras förädlade sortiment menar att vi har blivit mer vågade i vårt användande av interiör- trä. Vi experimenterar mer och provar nya lösningar.

– Det nya sortimentet kommer att göra oss till en mer komplett leverantör

Trä talar till våra sinnen på många sätt, tycker arkitekten Varis Bokalders.

Ett massivt trägolv är tidlöst, flexibelt och omslipnings- bart. Förutsättningar som ger varje generation möjlighet att ge golvet sin egen karaktär.

och öppna dörren till nya marknader. Men visst ställer det krav på oss som leverantör. Ju fler produkter vi erbjuder, desto bättre måste vi vara på att erbjuda snabba och optimerade leveranser utifrån kundstyrda ordrar, säger Lars Eriksson.

Varis Bokalders är arkitekt och förfat- tare och en av miljörelsens pionjärer. Varis uppmanar gärna användandet av trä interiört och betonar materialets många positiva egenskaper

– Trender i all ära, men trä är tidlöst. Ur ett hållbarhetsperspektiv är det ett fantastiskt material som vi ska använda oss av så mycket som möjligt. Dessutom talar trä till våra sinnen på ett sätt som andra material inte gör. Det är skönt att gå på, snyggt att se på, ger en bra akustik i rummet och kan, rätt behandlat, även ta upp fukt från luften vilket kan bidra till ett förbättrat inomhusklimat.

– Vårt nya sortiment gör oss till en mer komplett leverantör, säger Lars Eriksson på Setra.

Trendexper-ten Stefan Nilsson tror att trä kommer att ta plats i våra hem som en kaxig tonåring.

Allt tas tillvara. Inget går

Restprodukterna från skogen har blivit en viktig affär och det man tidigare talade om som biprodukter har utvecklats till en egen verksamhet – Bioprodukter. För Setra är det en växande verksamhet som idag står för drygt 15 procent av den totala omsättningen.

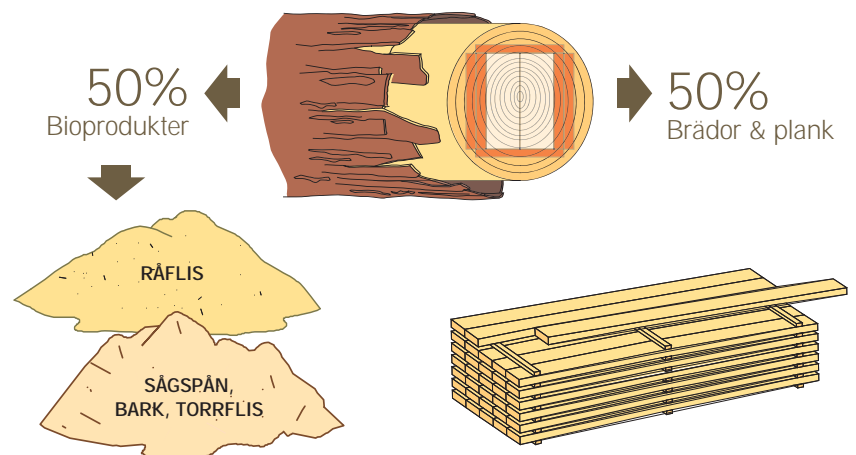
TEXT: KATARINA BRANDT

I SETRAS SÅGVERK och förädlingsanläggningar går ingenting till spillo. Allt på timmerstocken tas tillvara. Halva stockens volym blir brädor och plank, den andra halvan blir olika bioprodukter där de viktigaste är råflis, torrflis, sågspån och bark. Att utveckla verksamheten, hitta köpare och effektivisera logistiken kring produkterna är Klas Flygares och Hanna Lindbergs uppgift. Tillsammans har de nyligen tagit över rodret som bioproduktansvariga på Setra.

En verksamhet att räkna med

Att det som tidigare räknades som spill numera står för över 700 miljoner av Setras omsättning, visar att bioprodukterna blivit mer och mer betydelsefulla. I takt med att konkurrensen om den förnybara träfibern ökar så växer affären. Dessutom har man goda förhoppningar om att bioprodukter kommer att kunna användas i en hel rad framtida innovationer.

– Idag blir ungefär hälften av bioprodukterna råflis som vi säljer till massa- bruk, berättar Klas. Råflis kommer från de yttre delarna av den färska stocken och är den värdemässigt mest betydelsefulla produkten. Utöver att vi säljer råflis kan

HELA TIMMERSTOCKEN TAS TILLVARA I SÅGVERKET

Ungefär halva stockens volym blir brädor och plank, andra halvan blir olika bioprodukter. Råflis används som råvara i massa- och pappersindustrin. Bark, sågspån och torrflis går främst till energisektorn.

vi även använda den som bytesvara vid råvaruanskäffning.

Den resterande delen blir spån, torrflis och bark vilket i sina olika former nästan uteslutande används till uppvärmning. Sågspån går i huvudsak till pelletsindustrin men används även av värme- och kraftvärmeverk. Fördelarna med sågspån som pelletsråvara är renheten och att den knappast behöver någon bearbetning innan torkning och pelletering. Kutter-spån från hyvling har ytterligare en fördel då den inte behöver torkas före pelle-

tering, tack vare att Setra endast hyvlar torra råvaror.

– Kutterspån är populärt även bland hästägare som använder det i stallar och ridhus, inflikar Hanna. På vårt hyvleri i Valbo finns en spånbalsanläggning för paketering av stallströ. Jag vet också att man börjat använda pellets som kattströ istället för kattsand.

Torrflis är de bortkapade bitarna från torrt virke och är en mindre, men viktig komponent av den totala bränslemix som används vid värme- och kraftvärmeverk.

Klas Flygare, chef Bioprodukter, menar att nya och bättre produkter krävs för att klara konkurrensen inom området bioprodukter.

Titta in i framtiden på Ekoportal2035

Skogsindustrierna har tagit fram Ekoportal2035 (www.ekoportal2035.se) som ett inspirationsmaterial för investerare, såväl företag som offentliga forskningsfinansiärer. Det är en spännande framtidsbild som målas upp där biobaserade förnybara material står i centrum. Ekoportal-2035 är ett försök att visualisera en miljö som till så stor del som möjligt baseras på material och produkter från förnybara råvaror.

till spillo

Inblandningen av torrflis bidrar till att fuktiga bränslen får en bättre förbränningsprocess. Bark däremot, utgör en stor del av värme- och kraftvärmeverkens totala bränsleråvara. Det är också bark som i huvudsak eldas i sågverkens egna pannor. Endast en mindre del av barken hittar andra användningsområden där jordprodukter är ett.

Ökad förädlingsgrad ger nya och bättre produkter

Det är en rad olika faktorer som gör att vi i Sverige har bra förutsättningar för avsättning av bioprodukter.

– Bioprodukterna har en starkare position i Sverige än på kontinenten vilket beror på att vi har kraftvärmeverk och utbyggda fjärrvärmenät, säger Klas. Att klimatet är som det är med långa vintrar, gör förstås att vi behöver mycket värme.

På Setras sågverk behöver man inte gå över än efter vatten när det gäller energiförsörjning. Största delen av den energi som går åt utgörs av värmeenergi från biobränsle, som används för torkning av virke. De flesta av sågverkens fastbränslepannor drivs av externa aktörer, vilka Setra säljer biobränsle till och sedan köper tillbaka energi från i form av färdig värme.

Både Hanna och Klas är övertygade om att Setras bioproduktaffär fortsätter att växa, men att huvudspåret kommer att vara uppvärmning ännu ett tag framöver. Ett och annat måste dock göras för att utveckla verksamheten och göra den mer konkurrenskraftig.

– Förädlingsgraden är relativt låg och vi vill gärna öka den. Vi måste helt enkelt se till att utveckla och framställa nya och bättre produkter för att klara konkurrensen, men också öka samarbetet med andra branscher, menar Klas medan Hanna lägger fokus på logistiken.

– När man ställer om till förnybara resurser ute i Europa ska vi finnas på plats.

”Bioprodukterna har en starkare position i Sverige än på kontinenten vilket beror på att vi har kraftvärmeverk och utbyggda fjärrvärmenät.”

Hanna Lindberg vill att Setra ska finnas på plats när Europa ställer om till förnybara resurser.

Vi har råvaran och kan möta marknadens krav.

Intresset är stort för allt det som återstår av stocken när Setra har producerat trävaror och massaindustrin fått sitt. Redan idag vet man att nya typer av material där bioprodukter ingår, kan utvecklas i allt större skala. Branschorganisationen Skogsindustrierna har formulerat en vision som säger att produktionen, mätt som förädlingsvärde, i det svenska skogsindustriklustret ska fördubblas till år 2035. Hälften av tillväxten ska komma från nya produkter. Målet är att de förädlade bioprodukterna ska kunna användas för effektivare uppvärmning men också i framtidens drivmedel, cellulosabaserade plaster, nya kompositmaterial, textilier och gröna kemikalier.

Även om det är produktion och försäljning av sågade och hyvlade träprodukter av furu och gran som är Setras kärnaffär, spelar ”det som blir över” en allt viktigare roll. Plank och brädor i all ära. Den andra halvan av stocken har helt klart fått en ökad betydelse.

MADE OF WOOD

HÄSTPRODUKT AV RESTPRODUKT

Kutterspån är en bioprodukt som är efterfrågad bland hästägare och används i ridhus och stallar.

NYA LEDBAND AV TRÄ

Forskare på Luleå tekniska universitet, LTU, har tagit fram ett nytt material med trä som råvara som de hoppas ska kunna ersätta kroppens ledband.

TRÄ GER SMAK ÅT GLASS

Vanillin liknar det smakämne som finns i äkta vanilj. Det framställs av ligninet i granved och används bland annat för att sätta smak på glass.

PELLETS BLIR KATTSTRÖ

Pellets kan användas till kattströ. Råvaran är bioprodukter från sågverksindustrin. En fördel är att kattströet, till skillnad mot kattsand, kan slängas i hushållssoporna och brännas.

FRÅN TRÄ TILL TYG

Textilmaterialet viskos är en cellulosaprodukt som tillverkas genom att man spinner trådar av cellulosa. Viskos används i kläder men också till korvskinn och värmefälligt tyg i rymdkapslar. Bristen på bomull gör att efterfrågan på viskos har ökat.

TILL SIST

Tommy Kronholm
Titel: Ansvarig för
verksamhetssystem
Ålder: 46 år
Bor: Uppsala
Familj: Sambo, dotter,
två bonusbarn
Intressen: Träning i alla
former, exempelvis löpning,
cykling, paddling och
skidåkning.

Kjell Eriksson
Titel: Miljöchef
Ålder: 67 år
Bor: Fagersta
Familj: Fru, två barn
Intressen: Trädgården,
kajakpaddling,
cykling, fiske och
träna på gym.

Med miljön i fokus

TEXT: KAROLINA GRUNDIN FOTO: CHRISTIAN LJUNG

I ROLLEN SOM Setras miljöexperter ställs Kjell Eriksson och Tommy Kronholm inför nya utmaningar varje dag. De handskas med allt ifrån ISO-certifiering till säkerhetsöversyn på sågverken och försöker att bidra till ett miljövänligare Setra.

– I grunden har vi en väldigt miljövänlig produkt eftersom trä är förnybart och energitätden vid produktion är jämförelsevis låg, konstaterar Kjell.

– Samtidigt använder sågverksbranschen mycket energi, och det finns mycket som kan effektiviseras. Flera av våra enheter har själva dragit igång intressanta energisparprojekt, säger Tommy.

Säkerhet viktigt prioritering

Det är inte bara frågor som rör yttre miljö som kommer högt upp på Kjells och Tommys agendor. Arbetsmiljö och säker-

het är viktiga prioriteringar och under de senaste åren har Setra investerat mer än 35 miljoner i skalskydd och säkerhet på sågverken.

– Traditionellt har sågverksindustrin varit en farlig bransch, men vi har jobbat hårt för att minska olyckorna och på sikt tror jag att vi kommer att se en klar förbättring, säger Kjell.

Ett problemområde som dock verkar vara svårare att avhjälpa är externt buller, det vill säga det som hörs ut från sågverken.

– Tyvärr är buller någonting som vi antagligen aldrig blir av med, även om vi hela tiden försöker att minska bullernivåerna, säger Tommy.

All råvara uppfyller miljökrav

Det har varit tuffa tider för träindustrin och i sämre tider får miljöåtgärder

ibland prioriteras ner. Det gäller dock att alltid ha ett öra utåt marknaden.

– Vi har en stor andel FSC- och PEFC-miljöcertifierat virke vilket exempelvis England, Holland och Japan efterfrågar. I Sverige går det trögare, och det kan bero på att svenskar förlitar sig på vår lagstiftning och utgår från att skogarna är skötta på rätt sätt, funderar Tommy.

– Man ska dock ha klart för sig att allt vårt timmer uppfyller kraven för kontrollerad råvara, även det som inte är certifierat, fyller Kjell i.

Hur miljövänliga är ni själva?

– Jag har tidigare kört etanolbil men nu har jag gått över till miljödiesel. Och självklart källsorterar jag, säger Tommy.

– Jag kör tyvärr mycket bil i jobbet men jag kör enligt eco-driving så min bil drar sällan mer än 0,4 liter per mil, säger Kjell.

SETRA är ett av Sveriges största träindustriföretag och en ledande aktör i Europa. Vi erbjuder miljöcertifierade träprodukter för inredning och byggnation till kunder inom bygghandel och industri.

Sågade och hyvlade träprodukter i furu och gran står för huvuddelen av omsättningen. I bygghandelssortimentet ingår produkter såsom golv, limträ, fasadpanel, innerpanel och trall.

Setra har 1 000 anställda och omsätter cirka 4,5 miljarder kronor.

Omkring 60 procent av omsättningen utgörs av export till Europa, Nordafrika, Mellanöstern och Japan.

I Setrakoncernen ingår tio sågverk, tre fristående träförädlingsenheter och två husfabriker.

Setras huvudägare är Sveaskog (50,0 procent) och Mellanskog (49,5 procent). Övriga ca 1 500 mindre aktieägare har tillsammans 0,5 procent av aktierna i företaget.